

scheldestromen

33 | zomer 2018 | tijdschrift van waterschap Scheldestromen

Vijftig tinten
groen

Verder: Schepen spotten | Achter de schermen bij Kloosterboer | Cadzand-Bad

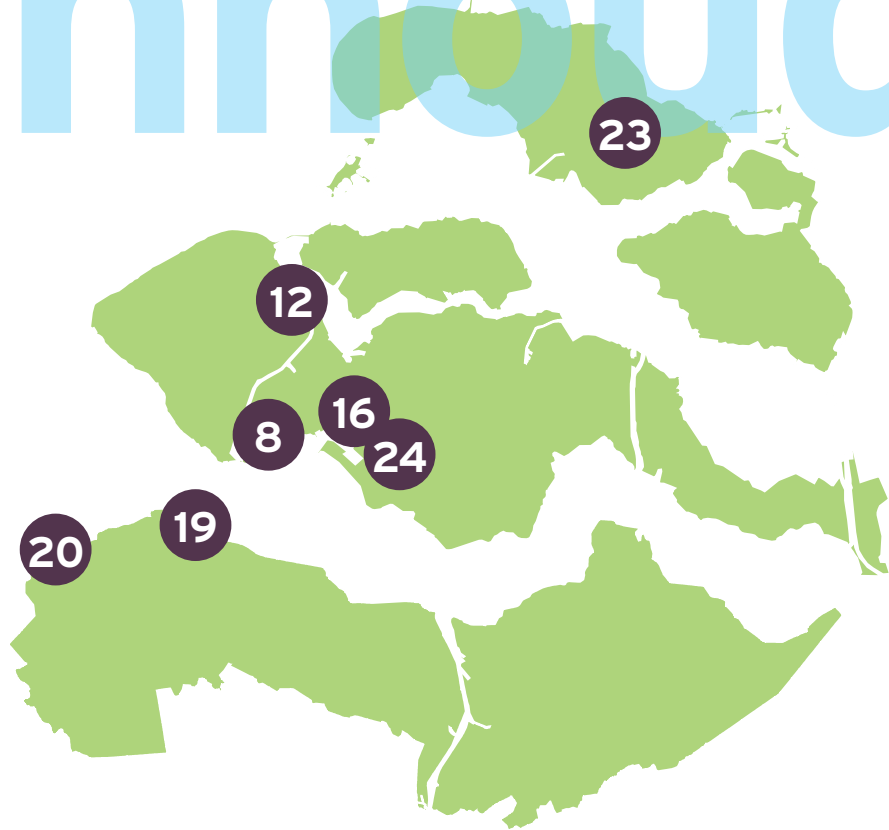
De huidige tijdgeest kenmerkt zich door het vastleggen van wat er vast te leggen is. De camera is 24/7 paraat in de vorm van wat we vroeger nog wel eens een telefoon noemden. De overvloed van beelden die dagelijks tot ons komen doet een mens duizelen. Beeldtaal optima forma. En de selfie lijkt wel tot hoogste kunstvorm verworpen. De omgeving dient slechts als decorstuk ter meerdere glorie van de ik. En dat in een tijd waar het beter wij kan zijn.

Rudy Visser is waterschapsfotograaf.

Windorgel boulevard Vlissingen.

inhoud

- 8 Schepenspotters
- 12 Een rondje groen
- 16 Achter de schermen bij Kloosterboer
- 19 Rioolwaterzuivering Breskens
- 20 Hoe is het in Cadzand-Bad?
- 23 Bijzonder gevonden: starfighter
- 24 Dijken maaien

Twintig jaar schreef lezer Lies Russel-Neve (74) over havens en zeevaart voor weekblad 'Schuttevaer'. Kloosterboer Vlissingen trok daarom altijd haar aandacht. Ze krijgt er nu een kijkje achter de schermen.

16

colofon

Scheldestromen is het tijdschrift van waterschap Scheldestromen. Iedereen die interesse heeft, kan een gratis abonnement aanvragen. Het blad verschijnt vier keer per jaar. Het volgende nummer verschijnt eind september.

Redactie: Joséphine van Belzen (JvB), Linda van Dijke (hoofd- en eindredacteur, LvD), Janneke la Gasse (JIG), Arjan Goossen (AG), Chantal de Putter (CdP), Danielle Steijn (DS) en Rudy Visser.

Overige tekstbijdragen: Kamelia Boon.

Beeld: Chiel Jacobusse (pag. 7 boven), Little Spoon.nl (pag. 14 midden) en Rudy Visser.

Opmaak: Life Design, Zierikzee.

Druk: Zalsman, Zwolle.
Oplage: 19.000

Reacties, vragen of suggesties?
Ons redactieadres:
Team Communicatie
Antwoordnummer 700,
4330 WB Middelburg
(geen postzegel nodig)
communicatie@scheldestromen.nl,
088-2461000
(lokaal tarief).

www.scheldestromen.nl/tijdschrift

12

'Onze bomen moeten tegen een stormpje kunnen'

Op de cover: Bert-Paul de Kam, pagina 12.

In een groen, groen...

We hebben 125.000 bomen langs onze waterschapswegen staan en nog eens 400 kilometer aan struiken. Bert-Paul de Kam is groendeskundige: "We willen het beste voor onze bomen en veiligheid voor onze weggebruikers."

8

Waar heb je mooier uitzicht dan hier?

20

Wat vinden toeristen van het nieuwe Cadzand-Bad?

24

Op de achterkant: schuine Willem.

verder

- 6 Nieuwsberichten
- 11 Post
- 14 Buiten
- 19 In de steigers
- 23 Bijzonder gevonden

facebook.com/scheldestromen

twitter.com/waterschap

instagram.com/waterschap_scheldestromen/

linkedin.com/company/waterschap-scheldestromen

Waterschap Scheldestromen

nieuws

Werk aan de weg

Begin mei zijn we gestart met het jaarlijkse onderhoud aan verschillende waterschapswegen. Dit jaar wordt ongeveer 175 kilometer aangepakt. Jaarlijks inspecteert het waterschap bijna 4.000 kilometer weg en voert daarna verhardingsonderzoeken uit. Aan de hand van deze uitkomsten bepalen we welke maatregelen nodig zijn. Bijvoorbeeld plaatselijke reparaties, een oppervlaktebehandeling, een nieuwe asfaltlaag of een complete reconstructie. Sommige wegen worden slechts enkele uren afgesloten, maar bij andere wegen kan het oplopen tot enkele weken. Weten waar de wegwerkzaamheden worden uitgevoerd? Kijk op de kaart van alle Zeeuwse wegbeheerders via live.andes.nl/zeeland (zonder www). (CdP)

Hoe effectief zijn onze vispassages?

De afgelopen jaren hebben we verschillende soorten vispassages aangelegd. We willen weten hoe effectief ze zijn en wat we misschien moeten aanpassen. Opgeleide vrijwilligers van de stichting Ravon hebben tijdens een aantal avonden in april bij gemaal Loohoek op Tholen en gemaal Prommelsluis op Schouwen-Duiveland de gevangen glasaal gemerkt met een oplichtende 'tag' van 1 mm. Ravon is een kennisorganisatie voor reptielen, amfibieën en vissen. Na het merken werd de glasaal weer uitgezet. De passage aan de achterkant werd afgesloten met een net. Zo kon in het donker nauwkeurig worden geteld hoeveel gemerkte aal naar het binnenwater ging. De resultaten zijn dit najaar bekend. (CdP)

Andere regels, minder verontreiniging

Agrariërs en glastuinbouwers moeten zich aan heel wat milieuregels houden die onder andere in het Activiteitenbesluit zijn opgenomen. Deze regels zijn bedoeld om bijvoorbeeld verontreiniging van het oppervlaktewater, door emissies van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen, te beperken en te voorkomen. Er is dit jaar veel veranderd binnen de wet- en regelgeving om de kans op emissies verder terug te dringen. Vanaf nu gaan we gericht controleren en handhaven op de naleving van deze regels. Op onze webpagina scheldestromen.nl/handhaving vindt u meer informatie over dit onderwerp. U kunt zich daar ook abonneren op onze digitale informatiebrief die in september voor het eerst verschijnt. (DS)

Hoogwater vluchtplaats

Lezer Chiel Jacobusse maakte deze prachtige foto van deze rosse grutto's aan de dijk bij het Goese Sas. In 2012 werd hier de dijk langs de Oosterschelde verstevigd. Daarbij vervingen we het smalle tegelpad door een breed geasfalteerd onderhoudspad. De strekdam is toen afgesloten met een hek om verstoring van de vogels te voorkomen. Mét resultaat! De vogels hebben de hoogwatervluchtplaats op de strekdam massaal ontdekt. Een prachtig voorbeeld waarbij heerlijk fietsen langs het water én een rustplaats voor vogels samengaan. Het is een zogenaamde hoogwatervluchtplaats, want de strekdam blijft droog. Een rustplaats is nodig omdat de zandplaten in de Oosterschelde met hoogwater onder water staan. We zien er vooral scholeksters, maar ook rosse grutto's, bonte strandlopers en zilverplevieren. (JvB)

Speuren naar vleermuizen

Onderzoeksbureau BTL onderzoekt de flora en fauna rond Hansweert vanwege de geplande dijkversterking. Geen alledaags onderzoek maar wel noodzakelijk en verplicht volgens de Wet Natuurbescherming.

Het onderzoek is eind april gestart met het inventariseren van huismussen en rugstreeppadden. Begin mei werd begonnen met de inventarisatie van vleermuizen. Dit gebeurt met een zogenaamde batdetector. Dit kastje ter grootte van een mobiele telefoon vangt geluiden op die vleermuizen maken. Voor het menselijk oor zijn deze geluiden niet te horen vanwege de hoge frequentie. Het onderzoek is best intensief. Maar liefst twee keer per nacht gaan de onderzoekers het gebied in. De eerste keer in de avondschemer, wanneer de vleermuizen voor de eerste keer uitvliegen. De tweede keer vindt plaats tijdens de ochtendschemering. Dan vliegen ze nog een keer uit.

Vleermuizen, huismussen en rugstreeppadden zijn slechts een klein deel van het onderzoek. Er wordt in de loop van de zomer ook onderzoek gedaan naar andere vogels, planten, zoogdieren, vissen en amfibieën. Dit najaar zijn de resultaten bekend en worden gedeeld op www.scheldestromen.nl/hansweert (AG)

Schepen spotten

Aan de zeedijk in Ritthem staat de container met uitzicht op de Westerschelde. Maar dit is niet de enige schepenspottersplek in Zeeland. Zo kunt u ook schepen spotten aan de boulevard in Vlissingen of bij het Nauw van Bath. Sinds maart 2018 kan het ook aan de pier in Terneuzen.

‘Schepen spotten, dat zit gewoon in je’. Daar zijn alle schepenspotters het over eens. Deze mannen hebben dan ook gevaren of op de werf gewerkt. En wat het leuke eraan is? “Je bent lekker buiten en het is altijd gezellig. Maar je doet het niet als je er geen interesse in hebt. Het zit in je DNA of niet.”

Tracken van schepen

Ze houden elkaar op de hoogte van de schepen die voorbij zullen komen. De ene keer met een telefoontje, de andere keer met een appje. “Met de huidige techniek kun je zien waar een schip vandaan komt, waar het naartoe gaat, hoe snel het vaart en hoe laat we het ongeveer kunnen verwachten. Dit zoeken wij op via apps, maar staat ook op websites van de havens. Zelf kijken wij vaak op www.loodswezen.be. Maar je kunt schepen ook volgen via hun internationale IMO-nummer. Al klopt de tijd bijna nooit”, aldus Rinie. “In de scheepvaartwereld is tijd dan ook maar een begrip”, vult Henk aan.

Schieten maar

“Daar komt een serieuze aan! Volgens mij is die in 2017 gebouwd”, roept Henk. Hij kijkt het meteen na via de app MarineTraffic. Hij vertelt dat dit schip 366 meter lang en 52 meter breed is. Het schip is in de vaart gekomen in 2018 en onderweg naar het Suezkanaal. Die is wel even een tijdje weg. Henk: “Rond de 50 tot 60 dagen uit en thuis, zoals ze dat zeggen. Bijna elke maand komt er wel een nieuw gebouwd schip voorbij.” Even later wanneer de Cosco Shipping Alps goed in beeld is, pakken alle schepenspotters hun camera erbij. “Die zit serieus vol zeg!”

Wat doen jullie met al die foto's? “Die sparen we, het is net als een verzameling. Maar dan wel digitaal. Al is een fotoalbum toch wel leuker”, zegt Max. “Thuis heb ik denk ik wel 1300 fotoboeken liggen.” Waar de een alleen foto's maakt van de schepen, maakt Henk ook altijd een foto van de schoorsteen. Maar bij foto's alleen blijft het niet. Zo heeft Wim alle Lloyd's registers van 1947-2005 in zijn boekenkast staan en deed hij in zijn jongere jaren ook nog aan modelbouw.

Net mensen

“Het mooiste schip dat ik ooit gezien heb? Tja, ieder schip is uniek. Het is maar waar je belangstelling

Is het een praathuisje? Een uitkijkpost? Het is een spottersplek met uitzicht op de Westerschelde. In deze container zitten ze de ene keer met z'n tweeën en de andere keer met tien man. Maar altijd met hun camera in de aanslag.

door Kamelia Boon

“Saai
is het hier
NOOIT!”

Rinie de Jonge

Van links naar rechts: Rinie, Kamelia (auteur), Henk, Max (achter), Lucien en Wim.

ligt. Een grote sleep vind ik altijd wel indrukwekkend. Dat het blijft drijven, snap jij dat?" "Inderdaad Rinie, elk schip is apart", vult Henk aan. "Het is net als met mensen, ieder heeft iets eigens. Zo heb ik bijvoorbeeld mijn eigen kijk op schepen en zie ik dingen waar een ander niet op let."

In de loop der jaren zijn de schepen veranderd, vertelt Rinie. "De Elbe uit 1959 is een gerestaureerde sleepboot van Smit uit Rotterdam, een prachtig schip. Dit in vergelijking met de schepen van nu. Die zijn anders, moderner. Ook zie je nu veel andere type schepen zoals bijvoorbeeld suppliers, windmoleninstallatieschepen en autoboten. Eigenlijk niets meer dan een vierkante doos. Wat echt mooi is, dat is er bijna niet meer. De schepen van nu zijn veel meer voor hun functie gebouwd en na een scheepsleven van ongeveer twintig jaar gaan de schepen meestal naar een sloopwerf ergens op de wereld."

Door weer en wind

"Even de glooiing af hoor!" Ondertussen maakt Rinie weer wat foto's van een schip dat langskomt. Als je denkt dat de mannen alleen komen met mooi weer, dan heb je het goed mis. "Als het waait of stormt is dat het mooiste van allemaal. Je ziet dan echt beweging en er is actie. Het schuim staat dan op het water en vliegt om je oren."

"Maar we zijn hier niet de hele week te vinden hoor. Doordeeweeks kan het zo zijn dat we er iedere dag zijn, maar er moet wel iets heel bijzonders voorbijkomen willen we in het weekend gaan kijken." Op de vraag wat hun vrouwen ervan vinden, antwoordt Henk: "Onze vrouwen hebben nooit anders geweten. Vroeger waren we van huis voor ons werk en nu zijn we van huis voor onze hobby."

Zelf gaan spotten?

Niet alleen de schepenspotters zijn op de spottersplek te vinden. In het zomerseizoen wordt het steeds drukker op de dijk. Niet alleen met

fietzers en toeristen, maar ook met vissers die vissen op zeebaars. "Soms staat er een hinderlijke hengel in beeld, maar daar prikken wij wel doorheen", vertellen de mannen lachend. "Ook kun je vanaf onze plek soms zeehonden en bruinvissen zien. Dat maakt onze spottersplek zo speciaal. Er komt van alles voorbijgevaren en er is altijd wel wat te zien. Saai is het hier nooit." Mocht je interesse hebben in schepen spotten is het advies: "Gewoon een fototoestel aanschaffen en beginnen. Hier word je wel door ons wijsgemaakt. Iedereen is welkom." ■

inzendingen welkom:
communicatie@scheldestromen.nl

post!

'In augustus regen geeft de wijnoogst zegen'

Inzendingen welkom!

Heeft u een leuk bericht voor deze postrubriek? Mail uw inzending naar communicatie@scheldestromen.nl of stuur een brief naar: Waterschap Scheldestromen T.a.v. redactie Scheldestromen Antwoordnummer 700 4330 WB in Middelburg

De bermen worden weer gemaaid

Wij beheren de meeste bermen in het buitengebied. Begin mei zijn we weer gestart met de voorjaarsmaai voor de verkeersveiligheid. Meer weten? 📞 www.scheldestromen.nl/zorgvuldig-maaien

Nieuwe abonnee

We hebben genoten van de open dag op gemaal Prommelsluis op Schouwen-Duiveland. We namen daarbij het tijdschrift mee en dat vonden we erg interessant. Graag willen we een gratis abonnement op uw tijdschrift.

G. Askes uit Middelburg

Wilt u net als deze bezoekers ook abonnee worden of kent u iemand die graag Scheldestromen wil ontvangen? Bel ons op 088-2461000 of stuur een mail naar communicatie@scheldestromen.nl

Vraag op social media: **'Waarom is de Rijksweg ter hoogte van Sint Philipsland een 60-kilometerweg geworden?'**

Een deel van die weg is inderdaad van 80 naar 60 km/uur gegaan. Dit was op verzoek van de gemeente omdat ter hoogte van dat stuk een nieuwbouwwijk komt.

Wij beheren bijna 4.000 kilometer aan wegen en fietspaden in Zeeland. Langs die wegen hebben we 125.000 bomen en 400 kilometer aan struiken staan. Bert-Paul de Kam, groendeskundige bij het waterschap, neemt ons mee.

door Danielle Steijn-Laing

“We beheren niet alle bomen langs onze wegen. Veel bomen zijn van andere instanties.”

Scheef maar nog kerngezond

Langs veilige wegen, horen gezonde bomen en struiken. Zwakke bomen kunnen zorgen voor verkeersonveilige situaties doordat ze makkelijk takken verliezen. Dit willen en moeten we voorkomen. Bert-Paul: “We halen zeker niet alles weg wat een beetje ziek lijkt te zijn. Onze bomen staan echter wel langs wegen en als ze minder gezond zijn, vormen ze een groter risico voor de weggebruiker. Ik snap dat mensen dan soms denken dat we een boom te snel weghalen, maar we moeten ze anders beoordelen dan wanneer ze in een weiland of bos zouden staan.”

Voordeel van de twijfel

Bert-Paul neemt ons mee naar de Kreekweg bij Veere. “Kijk maar naar deze prachtige abeel. Hij is inderdaad erg scheef gegroeid, maar is nog kerngezond. Z'n wortels zitten stevig in de grond. Die scheefstand is wel iets wat we goed in de gaten houden.” Twee bomen verder staat een es die van Bert-Paul het voordeel van de twijfel

krijgt. “Essen hebben vaak last van de essentaksterfte; een ziekte die er uiteindelijk voor zorgt dat de takken heel makkelijk afbreken. Ik verwacht dat we deze boom over een jaar of twee-drie wel moeten verwijderen.”

Bomenschouw

Elk jaar en na een storm voeren we een bomenschouw uit. En elke vier jaar voeren we een boomveiligheidscontrole uit. “We kijken naar de kroon, de stam, de stamvoet, eventuele ziektes en schade. Het is misschien niet leuk, maar als alle bomen langs een weg slecht blijken te zijn, verwijderen we die in één keer. Ieder jaar, vanaf november tot en met maart, voert een aannemer op verschillende locaties groot onderhoud uit. We halen dan zieke en oude bomenrijen weg. Maar... we planten ook weer nieuwe bomen terug. De rest van het jaar bepalen onze zeven gecertificeerde groenmedewerkers waar ons groen gesnoeid moet worden en waar lage takken

verwijderd worden. Ze bepalen ook welke losstaande bomen weg moeten. Zoals hier op de Kreekweg waar we twee jaar geleden twee slechte bomen hebben vervangen door deze prachtige esdoorns.”

Blokken bomen

“Soms zien we dat bomen heel dicht op elkaar zijn geplant. Het is niet altijd beter om evenveel bomen terug te planten. Als we bomen wat meer ruimte geven, dan groeien ze beter. En als we verplicht zijn om meer bomen aan te planten, dan zoeken we naar nieuwe locaties. Wanneer we terug planten, zorgen we voor variatie door de bomen in blokken met verschillende soorten te planten. Mocht er dan ooit een ziekte in komen, hoeft je niet een hele rij te vervangen.”

Geen boom hetzelfde

Wat maakt voor jou dit werk zo mooi? “Bomen stralen een geweldige kracht uit. Ze vormen een leefgebied en voedingsbodem voor dieren en planten en zijn beeldbepalend voor ons landschap. Geen boom is hetzelfde. Gezonde bomen kunnen de zwaarste stormen trotseren en dat is waar we het voor doen. We willen het beste voor onze bomen en veiligheid voor onze weggebruikers.” ■

buiten

door Kamelia Boon

Open Monumentendag
8 september

Altijd al eens een kijkje willen nemen bij een gemaal? Kom dan op zaterdag 8 september tussen 10.00 en 17.00 uur naar gemaal Boreel (Middelburg) of gemaal De Piet (Wolphaartsdijk). Entree is gratis.

Gin tonic met een vleugje Zeeland

Voor 1 glas:

- 1 deel Tides gin (30 milliliter)
- 3 delen Fever Tree Mediterranean tonic
- Ijsblokjes
- Citroenschilletjes
- Zeekraal
- 1 oester
- Mesheft, als roerstaaf
- Groot wijnglas of een copa glas

Zo maak je het:

Vul een groot wijnglas met ijsblokjes en schenk hier 1 deel gin in. Voeg de citroenschilletjes en zeekraal toe. Schenk drie delen tonic in het glas. Roer, zodat alles zich goed vermengt. Leg de oester bovenop de ijsblokjes en steek een mesheft in het glas dat dienst doet als roerstaaf. www.littlespoon.nl

Wist u dat we gemiddeld zo'n **119 liter water per dag** gebruiken? Een gemiddeld persoon doucht ongeveer

8,5 minuut.

Door uw douchetijd te **verkorten** naar **4 minuten** bespaart u

45 liter water per douchebeurt.

Zwemmen in natuurwater

In Zeeland zijn er verschillende plekken waar je officieel mag zwemmen in de natuur. Binnen onze dijken zijn dat het Veerse Meer, de Braakmankreek en De Vogel in Zeeuws-Vlaanderen. Op deze aangewezen plekken wordt de waterkwaliteit in de gaten gehouden. Benieuwd naar een veilige zwemplek bij u in de buurt? Kijk dan op www.zwemwater.nl

Een dure sprong

Bij warm weer is het verleidelijk om in het water te springen. Maar pas op, want springen van bruggen is verboden. De boete is niet gering: € 230,-.

De Zeeuwse kust is **650 kilometer** lang.

Plukken maar!

Pluktuin Bloemenzee in Kruiningen is erg bijzonder. U kunt er niet alleen bloemen plukken, in de maanden juni-augustus kunt u er ook terecht om zeekraal te snijden. Zet uw bloemetjes in een emmertje water en geniet van een kopje thee of een heerlijk ijsje op het terras. Blauwhoefseweg 2c Kruiningen, www.pluktuin-zeeland.nl

Watervriendelijke tuin

Alle tuinen van Nederland bij elkaar opgeteld levert een gebied op ter grootte van bijna 18.000 voetbalvelden. Maar liefst 40% van dit oppervlak is bestraat. Door al die stenen kan water moeilijk weg. Zelf je tuin iets groener maken? Het kan al door het maken van een geveltuintje, een gazon aan te leggen of je balkon te vergroenen. Kijk voor inspiratie en uitleg in het 'Handboek watervriendelijke tuin' van STOWA.

Ontdek:

Axel, Westdorpe, Zaamslag, Sas van Gent...

Ervaar met een lokale gids wat Zeeuws-Vlaanderen zo bijzonder maakt en kom op plekken die u mogelijk zelf niet zou ontdekken.

Tip: schaf een strippenkaart aan. Deze strippenkaart kost € 12,50 en is goed voor zes wandelingen, drie fietstochten en een rondleiding door het stadhuis van Terneuzen. De strippenkaart is verkrijgbaar bij de gids vooraf aan de fiets- of wandeltocht. Kijk voor het programma op www.gidsenteam-zvl.nl

Strandjutten

Vergeleken met vroeger valt er nu veel minder te jutten op het strand. Dit komt vooral doordat er zo veel vervoerd wordt per containerschip. Op deze manier valt er minder van de schepen af dan voorheen.

Zeeuwse Keverdag

Heeft u een voorliefde voor Kevers, VW-busjes en alle luchtgekoelde aanverwanten? Kom dan op zondag 15 juli tussen 11.00 en 17.00 uur naar de Zeeuwse Keverdag op de markt in Goes. Rond 13.30 uur vindt er een rondrit plaats door het Zeeuwse landschap. De toegang is gratis.

achter de schermen

Een lezer krijgt een kijkje in de keuken bij een bedrijf of gebied waar normaal geen publiek is toegestaan.

Ook al ben je gestopt met het schrijven over een bepaald onderwerp, je interesse blijft. Zo ook bij lezer Lies Russel-Neve (74) die 20 jaar heeft geschreven over havens en zeevaart voor weekblad 'Schuttevaaier'. Kloosterboer Vlissingen trok daarom altijd haar aandacht.

door Danielle Steijn-Laing

Een **banana** die naar **komkommer** ruikt?

Aangekomen in de eerste loods ruikt Lies een zoete geur, terwijl ze buiten nog kruiden rook. "Dat klopt", zegt René Castel (47). "We slaan inderdaad kruiden op, maar hier staan ananassen. Als we doorlopen naar de volgende loods, ruikt het zoet én weëg. Het zijn de bananen." René is hier 31 jaar begonnen als stagiair en meegegroeid met het bedrijf. Begonnen als heftruckchauffeur, nu houdt hij zich bezig met interne opleidingen voor alle Kloosterboer-vestigingen. Maar ook met gastlessen op scholen. "Dat doe ik om kinderen een goed beeld te geven van het prachtige vak logistiek. Ik ga naar open dagen en ben bezig met een speciaal lesprogramma voor de basisschool."

Twee dagen lossen

Het is behoorlijk druk in de grote loodsen waar eerst de inslag, dan de opslag en uiteindelijk de uitslag van de bananen plaatsvindt. René: "Twee dagen lang halen we containers en pallets bananen van het schip. Alles wordt hier gescand zodat we precies weten wat we binnen hebben, wat waar wordt gezet en wat naar welke klant moet. Lies wil weten of ze vaak drugs in de bananen vinden."

"Onze Chiquita bananen komen uit Costa Rica en Panama. Doordat ze streng gecontroleerd worden in het land van herkomst, vinden we geen drugs. Het gebeurt heel soms dat bij een binnenkomende lading toch wat ongewenste producten mee komen."

Bananendorp

Lies: "Ik vind het een heus bananendorp. Overal zijn mensen bezig en door alles heen scheuren heftrucks. En wat leuk, in die zit een vrouw!" De vrouw is Simone, 1,5 jaar in dienst en destijds door René en collega Jan als stagiaire geselecteerd tijdens een open dag van Scalda. Simone: "Ik voel me prima thuis tussen de mannen. Ik ben ook heel trots dat ik m'n eigen heftruck heb. Hij moet altijd blinken." René krijgt kippenvel wanneer iemand zo trots is op z'n heftruck. Hij vindt het erg belangrijk dat het bedrijf investeert in jongeren. Bijna een kwart van het bedrijf komt daarom ook voort uit geselecteerde stagiairs.

Ouwe baasjes

Middenin de grote loods staan stapels ingezakte dozen met bananen die er her en der uitstekten; beschadigd. Of de medewerkers die

"Vol heen is ook vol terug"

Kloosterboer Vlissingen

Kloosterboer startte in 1925 in Noord-Holland. Het familiebedrijf, dat gespecialiseerd is in het gekoeld of bevroren opslaan en doorvoeren van vis, fruit, sappen, concentraat, zuivel en aardappelproducten, breidde al snel uit tot 9 vestigingen in Nederland en 6 vestigingen in de rest van de wereld. De Vlissingse vestiging opende in 1982. Hier werken 350 vaste medewerkers en 100 inhuurkrachten voor 400 klanten.

Naast: Er is nog voldoende plek voor meer bananen in de loods aan de Finlandweg.

Linksonder: Simone voelt zich prima thuis in deze mannenwereld.

Rechtsonder: "Deze bananen zijn nog zo groen en ruiken zelfs naar komkommer."

bananen ook zelf mogen meenemen? "Nee, dat mag niet. Vroeger kon dat allemaal nog. Toen kwamen er van die ouwe baasjes op de brommer om te kijken naar het lossen van de schepen en om een doosje afgekeurde vis mee te nemen. Nu zijn er zo veel veiligheidsregels dat niemand zomaar het terrein opkomt. Afgekeurd mogen we het niet eens opeten of vernietigen", vertelt René.

Brrrr...

Kloosterboer Vlissingen is veel meer dan de 11.000 pallets bananen die elke week binnenkomen. René: "Onze belangrijkste taak is het koelen en vriezen van voedsel, zoals fruit, sappen en vis. Maar op ons terrein kunnen ook lege containers worden opgeslagen en

worden windmolens klaargemaakt voor transport. Onze vriescellen zijn -18 tot -22 °C." We nemen een kijkje, maar na een paar seconden vliegen we er alweer uit. René vertelt zijn verhaal buiten verder: "Je begrijpt dus dat we veel energie gebruiken. Inmiddels zijn we de grootste energieverslinder van Vlissingen-Oost. Daarom vinden we het belangrijk om te helpen bij het opwekken van die energie. Met onze vier windmolens voorzien we in ruim de helft van onze energie." Lies had ook wel zonnepanelen verwacht. René: "Dat zouden we ook willen, maar daarvoor moeten de daken van onze loodsen sterker zijn."

Mixen en crushen

In de 'blend' maakt Kloosterboer sappen en smoothies voor vele

verschillende merken. René legt uit dat iedere klant z'n eigen samenstelling eist voordat het in tankwagens afgevoerd kan worden. "Wij zorgen voor de juiste mix. De bevroren sappen ontdooien we in de klimaatkamer. Dan zijn de vaten buitenom vloeibaar en kunnen we ze kiepen. Dan wordt alles gecrushed tot een soort 'slush puppy' [redactie: ijsdrankje]. Daarna gaat het langs verwarmingselementen en is het op de juiste temperatuur om alles te mixen. Heel veel handelingen, maar na een dag hebben we 45 vrachtwagens met 25.000 liter sap de deur uit. We worden blij van tevreden chauffeurs en een vrachtwagen die hier op tijd weer volgeladen vertrekt." ■

- Hoofdaannemer: Van der Straaten/RWB
- Zevende Nereda-zuivering in Nederland
- Twee ronde tanks worden vervangen door rechthoekige
- Kosten: € 12,1 miljoen (incl. aanleg persleiding Groede/Breskens en nieuwe rioolpersgemalen Groede Noordweg en Schuivlotstraat)

in de steigers

Over het algemeen is het een plek waar een vies klusje wordt geklaard; het schoonmaken van rioolwater. Maar ook: de ideale plek voor het toepassen van nieuwe technieken.

door Janneke la Gasse

Nereda bij zuivering Breskens

"Sneller en schoner"

We bouwen de rioolwaterzuivering in Breskens om tot een zogenoemde Nereda-zuivering. Projectleider Gerrit Mouthaan legt uit: "Bij traditionele zuiveringen vinden zuurstofrijke en zuurstofarme behandelingen plaats op verschillende plaatsen en momenten in het proces, bij Nereda vinden deze zuiveringsprocessen in een korrel plaats. Hierdoor kunnen de anaerobe tank en de beluchtingstank worden samengevoegd waardoor er minder ruimte nodig is om het rioolwater schoon te maken. Ook is door deze

superkorrel geen nabezinktank nodig."

"Het klinkt allemaal simpel, maar het is best een ingewikkeld proces. Zo is de samenstelling van het afvalwater bepalend voor welke micro-organismen er in de Neredakorrels groeien. Een biologisch proces waarvan het octrooi in handen is van Royal Haskoning DHV. Het eerste halfjaar kijken zij op locatie en via camera's mee om te beoordelen of het zuiveringsproces goed verloopt."

Nereda is typisch een voorbeeld van de circulaire economie. Gerrit: "Voor het proces is minder energie nodig, het geeft minder CO₂-uitstoot, er komen geen chemicaliën aan te pas en uiteindelijk is ons gezuiverde water schoner dan eerst! Ook is de verblijftijd van het rioolwater op de zuivering aanzienlijk korter. In plaats van gemiddeld 24 uur is er slechts 6 uur nodig om dit deel van het zuiveringsproces te doorlopen." Volgens planning moet de nieuwe zuivering in april 2019 in bedrijf zijn. ■

Cadzand-Bad is de zuidelijkste badplaats van Nederland en bekend van de fossiele haaientanden. De afgelopen jaren hebben de dijkversterking, nieuwe jachthaven, het maritiem plein en de vernieuwde hotels de badplaats ingrijpend veranderd.

door Chantal de Putter

Er was al heel wat jaren weinig gebeurd. Maar omdat de dijk bij Cadzand-Bad niet voldeed aan de gestelde eisen voor veiligheid hebben de ondernemers, de gemeente Sluis en het waterschap de handen ineen geslagen om Cadzand grondig aan te pakken. De badplaats heeft een ware metamorfose ondergaan.

Een flinke opwaardering

De dijkversterking in Cadzand was nodig omdat dit deel van de kust niet voldeed aan de eisen voor veiligheid. De gemeente Sluis greep de kustversterking aan om de badplaats een flinke opwaardering te geven. Daarnaast zag Yacht@Cadzand-Bad BV de kans om tussen de strekdammen een jachthaven aan te leggen. Ondernemers haakten aan met de bouw of verbouw van hotels en appartementen. Vanwege de integraliteit van de projecten werd het project door waterschap Scheldestromen uitgevoerd. Deze publiek-private samenwerking werd bekend onder de naam 'CADZAND-Maritiem'.

Wat vinden de toeristen van Cadzand-Bad en is de beleving van Cadzand veranderd? We vragen het aan Miranda Sips, senior inspiratiemedewerker bij de VVV in Cadzand en aan Peter Faas, eigenaar van Beachhotel & Spa Noordzee.

Smaken verschillen

Op zomerse topdagen komen er soms 900 tot 1.000 bezoekers per dag in het VVV-inspiratiepunt. Miranda: "Je kunt er niet omheen. De laatste jaren is Cadzand ontzettend veranderd. De reacties van de toeristen op alle veranderingen zijn zeer gemengd: van prachtig tot lelijk en alles ertussenin. Over de jachthaven zijn de meesten wel positief. Tja, over smaak valt niet te twisten. Als VVV willen we laten zien dat Cadzand-Bad meer te bieden heeft dan alleen zon, zee, strand en een appartement."

Korter maar vaker

Volgens Miranda zien we de laatste jaren een ander soort toerist in Cadzand-Bad. "Traditiegetrouw komen in de vakantieperiodes veel gezinnen uit voornamelijk Duitsland en Nederland naar de badplaats. De laatste jaren is het aantal Belgische toeristen toegenomen en neemt nog steeds toe. Knokke is behoorlijk vol en hier vind je rust, ruimte, goede fietspaden en goede fietsroutes. Een andere toeristische trekker is Sergio Herman. Sergio en Cadzand-Bad zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Vooral Belgen zijn hier gevoelig voor. De nieuwe jachthaven zorgt ook voor veel toeristen. Zij komen niet zozeer voor de hotels en appartementen,

Boven: Peter Faas is eigenaar van Beachhotel & Spa Noordzee.

Midden: Uitwaaien op de strekdam tussen de X-blocs.

Onder: Miranda Sips van de VVV.

maar zijn vooral economisch belangrijk voor Cadzand, omdat ze hier boodschappen doen of uit eten gaan. In het voorjaar en najaar zien we vooral veel gepensioneerden, grootouders met de kleinkinderen en gezinnen met hele jonge kinderen. De trend is dat we kortere vakanties houden maar wel vaker per jaar.”

Veel Belgen

Peter Faas is eigenaar van Beachhotel & Spa Noordzee. Vanuit het hotel, met het markante torentje, heeft u prachtig uitzicht op de jachthaven. Peter: “Deze bedrijvigheid voor onze deur is mooi voor de hotelgasten.” En wat de toeristen van het ‘nieuwe’ Cadzand vinden? “De Duitsers missen het oude Cadzand-Bad, de Nederlanders maakt het niet zoveel uit en de Belgen vinden alle ontwikkelingen positief. Het aantal Belgische toeristen is de laatste jaren ook flink toegenomen. De Belgische toeristen komen naar Cadzand voor het goede voorzieningenniveau en omdat de hotellerie aan de Belgische kust flink is verouderd. In Cadzand is lange tijd niets tot weinig veranderd, maar de stilstand is nu ons voordeel.”

Well-being, culinair en shoppen

Samen met een aantal ondernemers wil Peter een ondernemersvereniging oprichten. “We willen Cadzand-Bad meer positioneren volgens drie pijlers. Pijler 1 is Well-being. Deze pijler is gericht op wellness en alles daaromheen. Er is samen met een aantal andere hotels een wellnessboulevard gepland. Pijler 2 is Culinair. Sergio Herman is een begrip met zijn restaurants Pure C en AIRrepublic. De strandpaviljoens

zijn de afgelopen jaren vernieuwd en er is steeds meer themahoreca. Pijler 3 is Shopping. We willen 3.000 m² aan winkelruimte erbij. Ik denk dat vooral de winkels die onderscheidend en speciaal zijn het goed zullen doen. Mijn idee is dat goede ondernemers vanzelf boven komen drijven.”

Keerzijde

Deze groei heeft ook een keerzijde, zoals het personeelstekort. “Tijdens de crisis was er al een personeelstekort, maar dat is alleen maar toegenomen”, vertelt Peter. “Zeeuws-Vlaanderen is dun bevolkt en ook aan de Belgische kust hebben ze veel horecapersoneel nodig. In de drukke zomerperiode is het heel lastig om aan jonge werknemers te komen. Zij werken vooral om hun verblijf te bekostigen en vakantie te vieren. ‘s Avonds is er voor deze groep in Cadzand-Bad weinig te doen. Ik ben van mening dat we ons ook op deze groep moeten richten. Als wij het hier niet voor elkaar krijgen, gaan ze ergens anders werken en vakantie vieren.” ■

www.vvvzeeland.nl
www.hotelnoordzee.com

Haaïen in Bad

U kunt de omgeving van Cadzand-Bad te voet verkennen en meer te weten komen over de geschiedenis tijdens een rondleiding. Deze rondleiding van 1,5 uur is iedere donderdagmorgen om 10.30 uur van juni t/m september 2018. € 5,- per persoon. Vooraf wel reserveren bij VVV Cadzand.

• • • bijzonder gevonden

Blikvanger

Het is een echte blikvanger in Oosterland. De straaljager die langs de weg bij het autodemontagebedrijf van Ad Stouten staat. Het is een Starfighter van de Luchtmacht. Hoe is dit gevechtsvliegtuig hier verzeild geraakt?

door Arjan Goossen

Ad Stouten vertelt dat het vliegtuig er al sinds 2004 staat. Daarvoor stond op dezelfde plek de cockpit van een Boeing. Deze werd verkocht en op de vraag van Omroep Zeeland wat er voor in de plaats kwam, antwoordde Ad zonder blikken of blozen: “bommenwerpers”.

“Tja en dan moet je wat”, lacht Ad. Hij kocht de Starfighter bij een autobedrijf in Limburg. “Het plaatsen van het vliegtuig was niet onomstreden, omdat ik niet wist dat er een vergunning aangevraagd moest worden. Gelukkig is dat goed gekomen en is het nu een herkenningspunt voor mijn bedrijf.”

De Starfighter was de voorganger van de F-16, waar de Koninklijke Luchtmacht nu mee vliegt. Het is een gevechtssjager die ontworpen en gebouwd werd door Lockheed. De Luchtmacht vloog tussen 1962 en 1974 met het toestel. Een bijnaam was ‘widowmaker’, omdat er zoveel Starfighters neerstortten door technische mankementen. Het was het eerste toestel dat tegelijk het record van hoogte, snelheid en klomsnelheid bereikte. ■

"Ei jie je verstand wè?"

**Willem Witte (56),
trekkerchauffeur Zuid-Beveland**

Hij vindt het een van de mooiste klussen: het maaien van de zeedijken. "Hoe schuiner, hoe beter". We treffen Willem aan de Koedijk bij Ritthem, waar hij rond het terrein van Cobelfret rijdt. Mét uitzicht op Ford Mustangs...

"Zeg, d'r riedt er toch wè een van julder mee? Of bin je benauwd?" Het instappen is nog het lastigst in een trekker die onder een hoek van 45 graden staat. Brute armkracht is vereist. Vóór de trekker een maaier en rechts naast ook één. Zo maait-ie zo'n 5 meter tegelijk. "Ik vind dit prachtig! Moet je eens voor je kijken

en dan achter je. Prachtig toch! Ik ben begonnen aan de dijk bij de kerncentrale, doe dan dit gebied en ga dan naar Wemeldinge. Een goeie week en dan ben ik rond. De rest van de zeedijken is verpacht voor schapen of hooien." In de cabine ligt er geen haartje verkeerd. Hij rijdt op z'n sokken. "Mooi eej, kiek,

elektrisch verwarmde spiegels, telefoon handsfree. Maar ja, ik zit er dan ook 40 uur per week in, en moet erin eten." Als we een stukje verder een beetje wegglijden zegt-ie: "Er gebeurt niks! Ik rij al 30 jaar aan de dijk. Al zie ik sommige fietsers wel eens denken: 'Die ei z'n verstand nie.'" ■